

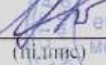
Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет Економіки та менеджменту
/назва факультету/

Кафедра психології
/назва кафедри/

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декаан факультету

 Галина Ціх
(п.ім.пс) (прізвище та ініціали)

« 30 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

/назва дисципліни/

галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> <small>/шифр і назва галузі знань/</small>
рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u> <small>/назва/</small>
спеціальність	<u>053 «Психологія»</u> <small>/шифр і назва/</small>
освітня програма	<u>«Психологія»</u> <small>/назва/</small>
спеціалізація	<u></u> <small>/назва/</small>
вид дисципліни	<u>вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки</u> <small>/обов'язкова/вибіркова/</small>

Тернопіль – 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи психологічної реабілітації»
(назва дисципліни)
 для студентів факультету економіки та менеджменту
(назва факультету)

Розробник:

Асистент кафедри психології,

(посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Оксана Козак /

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні
 кафедри психології

(назва)

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /
(підпис) (ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
 факультету економіки та менеджменту

(назва)

Протокол від «30» серпня 2024 року № 2

Секретар НМК Оксана ПОТІХА /
(підпис) (ініціали та прізвище)

/ Оксана ПОТІХА /

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 053 «Психологія»

(цифр і назва)

освітня програма «Психологія»

(назва)

Завідувач випускової кафедри Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /
(підпис) (ініціали та прізвище)

Гарант освітньої програми Ірина ПЕРІГ /
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4/120	4/120
Аудиторні заняття, год.	56	14
Самостійна робота, год.	64	106
Аудиторні заняття		
- лекції, год.	28	8
- лабораторні, год.	-	-
- практичні заняття, год.	28	6
- семінарські, год.	-	-
Самостійна робота		
- підготовка до лабораторних (практичних, семінарських) занять	28	7
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	16	63
- виконання контрольних завдань	-	-
- виконання індивідуальних завдань	-	-
- виконання курсових проектів (робіт)	-	-
- підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	20	36
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання - 53%;
- заочна (дистанційна) форма навчання - 88%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у студентів фундаментальних знань, навичок і компетенцій у сфері психологічної реабілітації осіб, які зазнали фізичних, психічних або соціальних травм та травм війни, а також розвиток професійної готовності до надання кваліфікованої допомоги.

Завдання навчального курсу “Основи психологічної реабілітації”:

1. Ознайомити здобувачів з основними концепціями та принципами психологічної реабілітації.
2. Надати знання про психологічні травми, їхні наслідки та шляхи подолання.
3. Ознайомити студентів з методами та підходами до психосоціальної підтримки осіб, які постраждали від військових дій.
4. Навчити учасників розпізнавати симптоми посттравматичного стресового розладу (ПТСР) та інших психологічних наслідків війни.
5. Розробити алгоритми реабілітаційного процесу з різними категоріями постраждалих (військові, цивільні, діти, жінки, особи з інвалідністю тощо).
6. Ознайомитися з психотерапевтичними техніками для комплексної реабілітації (арт-терапія, когнітивно-поведінкова терапія, тілесно-орієнтовані практики тощо).
7. Навчитись аналізувати вплив військових дій на психічне здоров'я людини.
8. Вивчити сучасні міжнародні підходи до психологічної реабілітації.
9. Оцінити ефективність різних методик реабілітації в умовах війни та поствоєнного періоду.
10. Сприяти інтеграції постраждалих у мирне життя через соціальну та психологічну підтримку

За результатами вивчення дисципліни студент набуде таких компетентностей:

- Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

- Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї та приймати обґрунтовані рішення (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

- Фахові:

СК 3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 6. Здатність, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 11. Здатність створювати, організовувати та реалізовувати психологічний супровід та реабілітацію людині у ситуації хвороби.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати відповідну наукову інформацію щодо вирішення проблем профілактики, збереження, відновлення здоров'я та реабілітації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР13. Використовувати модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності психолога у галузі клінічної та реабілітаційної психології.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2		
1	Тема 1. Основні поняття та історичний розвиток реабілітології. 1. Поняття реабілітології. 2. Види реабілітації. 3. Реабілітаційний процес.	4	
2	Тема 2. Психологічна реабілітація 1. Особливості реабілітації хворих на соматичні та психічні захворювання. 2. Психологічна реабілітація осіб, що мають особливі потреби та вади розвитку. 3. Основні методи психологічної реабілітації осіб з вадами слуху, зору, руху, мовлення, тощо.	4	
3	Тема 3. Психологія та реабілітологія кризових станів особистості. 1. Типологія кризових станів. 2. Психологічний супровід кризових станів. 3. Особливості комплексного підходу до розуміння стану «психологічна криза»	4	2
4	Тема 4. Особливості психологічної реабілітації осіб що постраждали від військових дій. 1. Психологічна підтримка внутрішньо-переміщених осіб 2. Психологічна підтримка жінок та дітей що постраждали внаслідок військових дій 3. Психологічна підтримка бізнесу під час економічних втрат	4	2
5	Тема 5. Психологічні особливості реабілітації ветеранів війни та їх сімей 1. Особливості психологічної реабілітації при ПТСР 2. Нормативно-законодавча база комплексної реабілітації для ветеранів 3. Психологічна реабілітація сімей ветеранів. Державні та недержавні програми.	2	2
6	Тема 6. Психологічна реабілітація осіб що постраждали від насильства 1. Превенція насильства серед молоді 2. Особливості роботи з постраждалими від ГЗН 3. Психологічна підтримка постраждалих від булінгу, ксенофобії, ейджизму, гомофобії.	2	
7	Тема 7. Діагностичний інструментарій у реабілітаційному процесі.	4	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психодіагностика осіб, що пережили травмуючу подію. 2. Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб. 3. Короткі характеристики психодіагностичних методик 		
8	<p>Тема 8. Цілісний підхід до здоров'я як чинник успішної реабілітації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародний досвід впровадження програм реабілітації. 2. Індивідуальний підхід та нестандартні інтервенції в реабілітації 3. Мотивація в реабілітології 4. Психотерапевтичні методи в психологічній реабілітації 	4	2
Усього годин:		28	8

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Поняття та зміст реабілітаційного процесу.	4	1
2	Психологічні аспекти реабілітації людини з порушеннями психофізичного розвитку	4	1
3	Психологічний супровід кризових станів.	4	
4	Психологічна підтримка жінок та дітей що постраждали внаслідок військових дій	4	1
5	Психологічна реабілітація сімей ветеранів. Державні та недержавні програми	2	1
6	Психологічна підтримка постраждалих від булінгу, ксенофобії, ейджизму, гомофобії.	2	
7	Базові принципи психодіагностики постраждалих осіб.	4	1
8	Індивідуальний підхід та нестандартні інтервенції в реабілітації	4	1
Усього годин:		28	6

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу	28	7
2	Опрацювання окремих розділів: <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення, завдання та напрями реабілітаційної психології. 2. Основні моделі психологічної реабілітації. 3. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР): причини, симптоми, методи подолання. 4. Емоційне вигорання та депресія після травми. 5. Когнітивно-поведінкова терапія в реабілітаційному процесі. 6. Використання арт-терапії, музикотерапії та тілесно-орієнтованих методик у відновленні психічного здоров'я. 7. Особливості психологічної підтримки людей з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху. 8. Соціальна адаптація осіб з інвалідністю. 9. Психологічні особливості адаптації до мирного життя після військових дій. 10. Методи психосоціальної підтримки ветеранів та їхніх родин. 	16	63

	<p>11. Психологічні особливості дітей, які зазнали травматичних ситуацій.</p> <p>12. Методи роботи з дітьми, які втратили рідних або постраждали від військових дій.</p> <p>13. Вплив підтримки сім'ї на відновлення психічного здоров'я постраждалого.</p> <p>14. Робота з родинами, які пережили втрати або складні життєві обставини.</p> <p>15. Психологічні ризики роботи з травмованими людьми.</p> <p>16. Методи саморегуляції та профілактики професійного вигорання.</p>		
3	<p>Підготовка та складання екзамену, тестування</p> <ul style="list-style-type: none"> - Модуль №1 - Модуль №2 - Екзамен 	20	36
Усього годин:		64	106

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс	10	
20	18		20	17				
Лекції	Вид робіт	Бал	Лекції	Вид робіт	Бал	Практичне завдання	15	
Лекція №1	Практичне заняття №1	4	Лекція №5	Практичне заняття №5	4			
Лекція №2	Практичне заняття №2	4	Лекція №6	Практичне заняття №6	4			
Лекція №3	Практичне заняття №3	5	Лекція №7	Практичне заняття №7	4			
Лекція №4	Практичне заняття №4	5	Лекція №8	Практичне заняття №8	5			

5. Навчально-методичне забезпечення

Методичні рекомендації до вивчення курсу «Основи психологічної реабілітації»

Дистанційний курс «Основи психологічної реабілітації» ID: 5731

6.Рекомендована література

Основна

літературв:

1. Бойко Г. М. Реабілітаційна психологія : посібник [для студ. вищ. навч. закл.] – Полтава : АСМІ, 2010. – 240 с.
2. Бочелюк В.Й. Психологія людини з обмеженими можливостями : навчальний посібник / В.Й. Бочелюк, А.В. Турубарова. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.

3. Глоба О. П. Регіональне реабілітаційне середовище як фактор соціалізації дітей і молоді з обмеженими психофізичними можливостями: [монографія] / О. П. Глоба. – Краматорськ: ДДМА, 2011. – 348с.
5. Гридковець Л. (ред.). Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навчальний посібник. – Т. 3. – Київ: Освіта України, 2018. – 256 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/d/430841.pdf>
6. Гридковець Л. М. Реабілітаційна психологія. – Київ : КІБіТ, 2015. – 42 с.
7. Діагностика, терапія та профілактика медико-психологічних наслідків бойових дій в сучасних умовах : методичні рекомендації. – Київ ; Харків : ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», 2014. 120 с.
8. Ломакін Г. Система соціально-психологічного супроводу людей, що зазнали наслідків травм війни // Психологія та суспільство. – 2024. – Т. 5, № 1. – С. 112–129. URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/508>
9. Пророк Н. (ред.). Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навчальний посібник. – Т. 1. – Київ: Освіта України, 2018. – 312 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/a/430805.pdf>
10. Царенко Л. (ред.). Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навчальний посібник. – Т. 2. – Київ: Освіта України, 2018. – 280 с. URL: <https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/8476/45035/Osnovy-reabilitatsiynoi-psykholohii-.T.-2.pdf>

(Додаткова):

1. Служби раннього втручання в Україні: шлях до інтеграції / за наук. ред. Н. А. Бастун. – Київ: ІКЦ «Леста», 2005. – 182 с.
7. Шевцов А. Г. Методичні основи організації соціальної реабілітації дітей з вадами здоров'я : [монографія] / А. Г. Шевцов. – К.: НТІ «Інститут соціальної політики», 2004. – 239 с.
8. Шевцов А. Г. Освітні основи реабілітології : монографія / А. Г. Шевцов– К. : «МП Леся», 2009. – 483 с.

Інформаційні ресурси:

1. Сторінка курсу в А-Tutor, ID:5731. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>
 2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – доступ до наукових публікацій, дисертацій та книг. <http://www.nbuv.gov.ua>
 3. Електронна бібліотека Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України – наукові праці українських психологів. <http://lib.iitta.gov.ua>
 4. Електронний репозитарій відкритого доступу eLibrary – архів наукових публікацій з психології та медицини. <https://elibrary.kubg.edu.ua>
 5. Спеціалізовані сайти з реабілітаційної психології Міжнародний центр психологічної допомоги та реабілітації – корисні статті та рекомендації щодо реабілітації. <https://rehabpsych.org>
- Українська асоціація психології травми – актуальні матеріали щодо роботи з

